

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagykikinda.

Egyesült „Kikindai Közlöny” és „Felső Torontál”

Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési díj:

Póttér küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor,
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.

Egy szám 10 fillér.

Ipari szakoktatás.

Régi magyar közmondás tartja, hogy: „Suszter, maradj a kaptafádnál!” Ebben nagy igazság rejlik, mely nem hogy lealacsonyító volna az iparosra, hanem inkább buzdító figyelmeztetés hivatásának teljes betöltésére.

Az a vajudás, melyen iparunk szülemésének átkellett esnie, sokféle ingadozást okozott, nem mindig, a fentebb említett közmondásba foglalt igazság volt az a vezéresillag, mely után iparunk haladt. Fel kellett előbb fedeznünk az ipar nagy jelentőségét, — nemcsak az alsóbb osztályokat, hanem a műveltebb köröket is meg kellett győzni, mily nagy nemzeti erő az izmos, munkabíró, alkotni képes ipar. Küzdeni kellett, — de kell még ma is, — amaz ellenszenvvel, mely irtózik a szeretett gyermeket a kézi munkával való keresetre szánni. Nálunk mindenki iparkodott (s a jelenben is csak mérsékelt a hiba javulása) fiát bürokratának, diplomás embernek nevelni, akár megengedte ezt a szülő vagyoni állapota, akár nem, s, a mi még rosszabb, akkár volt a fiuban hozzávaló kedv és ráter-

mettség, akár nem. Az ipart tehát igyekeztek külsőleg is egyenrangúvá tenni a többi foglalkozási ággal, mit úgy vétek keresztül, hogy megtették az iparost ugynevezett „művelt”, helyesebben azonban tudákos embernek, teletöltték sok haszontalan tudománnyal, a melyet, ha az illető nagynehezen bevett, mesterségének folytatása közben nem értékesíthetett.

Hiszen szép és jó, ha az iparos művelt, sőt tagadni se lehet, hogy szükségünk van művelt iparosokra, ha iparunkat a megkívánt színvonalra akarjuk emelni. De nem az iparos általános műveltsége, hanem csak a szakmájában tanusított kellő jártassága vezetheti az ipart virágzásra. Ezt az elvet tévesztették szem elől, a mikor nagy áldozatok árán, a gyakorlati képzettség rovására, forszírozták az iparosok elméleti kiképzését.

Az iparos legyen mindenekelőtt iparos. A mit tud, azt értékesítse mestersége működési körében. A társadalomnak nemcsak kedvesebb, de hasznosabb tagja is az asuszter, a ki hadi lábon áll ugyan a helyesirással, de ügyesen végzi munkáját, mint az a cipész, a ki bámulatos jártas-

sággal dobálódik logaritmusokkal, de a cipész mesterséghez nem konyit többet, mint a csónakké szítéshez.

Félre tehát az urhatnamsággal! Minden iparos legyen ember a talpán. Elméleti tudása csak addig becses, a míg mesterségével összefér. A mi azon túl esik, azt bizza másokra, a mint hogy ezek is kénytelenek reá bizni azt, a mit ő tud. De egy személyben nem lehet valaki kovács is, ha mindjárt harapófogóval is, huzza ki a fogorvos az odvas fogat. Iparosaink eddig elsajátított ugynevezett tudománya se ér sokkal többet a rossz fognál, mert az is csak fejfájást okozott, a gyakorlatban meg nem volt egyébre jó, csak hogy tessék — lás-sék.

Igazán örülünk tehát, hogy ezzel a helytelen elvvel szakítanak. Hiéronym Károly kereskedelemügyi miniszter az ipari szakoktatást gyakorlati irányba tereli. A ki figyelemmel olvassa el ezt a mondatot, az kell, hogy csodálkozzék, miképp is lehetett valaha gondolni, hogy „szakoktatás” más is lehessen, mint valamely „szakoktatása”. S természetesnek fogja találni, hogy mesterséget csak

TÁRCA.

A czár boszúja.

I. Pál orosz czár, bármily komoly és szigorú volt, mint a minden muszka atyuskája, a nap elvégzett munkája után szeretete a vig társaságot. A vacsorához rendező meghívott néhány szellemes művészt. Ez udvari vendéglátás alkalmával sohasem hiányzott egy Fragére nevű párisi komikus a ki hamar nyerte meg a czár tetszését.

Egy ízben a czár vendégeinek egyike magasztalta a czászári házigazdát és Nagy Péter czárral összehasonlítva, annál nagyobbak dicsérte.

A czár Fragére-hez fordult, mondván: „Nemde, kedves Fragére! ez annyit jelent, mint meglopni Pétert, hogy Pált kilehessen fizetni?”

„Ugy van, felség!” válaszolt a színész, „de azért felségednek ily kísérlet miatt nem kell aggodnia, bizonyára nem fog senkinek sem eszébe jutni, hogy meglopja Pált.”

A válasz csipős volt, de a czár már gyakran hallgatott nyugodtan ilyen élezekeket és még nevetett is. De most elkomolyodott arca. Majd felkelt, s a társaság széteszlott.

Fragére nagyon lehangoltan tért haza.

A hivatásszerű élezeskedő részére egy rosszul sikerült tréfa vesztett esatát jelentett.

Epp tél közepén volt és még kora reggel, a mikor hangos kopogás zavarta fel álmából.

Fragére felkelt, kinyitja az ajtót — de, oh, szörnyűség! — belép egy tiszt őt teljesen felszerelt testőr kíséretében s át nyújt neki egy a czár által aláírott parancsot, mely Szibériába száműzi.

A színész magán kívüli állapotban a földre veti magát, tépi a haját s felkiált: „Miféle bünt követtem el, hogy ily keservesen kell bünhödnöm? Nem láthatom a czárt, nem borulhatok lábai elé, hogy bocsánatáért esdekellhessek? Csak egy napi, egy órai halasztást kérek!”

De Fragére csak annyit érhetett el a tisztnél, a ki barátja volt, hogy néhány perczet engedett neki, fehérheműje és ruháinak összeszedésére. Azután be kellett szállnia a kocsiba, melyet erős lovas fedezet vett körül. Két katona, kivont karddal, pisztolyokkal övükben, melléje ültek; az ajtot bezárták mögötte, s aztán sebese elhajtottak.

Áthatlan sötétség vette körül a szegény Fragéret. Kísérői minden kérdésére siketek maradtak; változatlan sebességgel tovább haladtak, még a kocsai ajtaja fel-tárult.

Fényes nappal volt, de a fogoly nem soká örvendezhetett a világosságnak, be-

kötött szemmel nyomoruságos gunyhóba vezették. Levették róla a kendő, mely szemét eltakarta és egy sötét szobában állt, mely csak félig volt világítva, ételt tettek elibe, fatáiban — nyers, rossz ételleket — neki, ki néhány nap előtt bővelkedett a legfinomabbakban, az udvarnál ékezett s a czár kegyességével el lett halmozva. És most kegyesített lett, száműzött, nyomoruságos gunyhóban didergett s rá volt utalva olyan ebédre, minőt egy nappal előbb szögája is félrelökött volna, körülötte sötét, fenyegető arcok, semmi vigasztaló szó, reménytelen utazás előtt állva — Fragére úgy érezte, hogy teljesen meg van semmisülve.

„Fragére, válnunk kell,” mondá a tiszt, „mit tehetek érdekében? Sokat kockáztatok. A czár parancsát nem lehet büntetlenül megkerülni — kihez forduljak Szent-Pétervárt, hogy segítsen magán?”

„Beszéljen a czárral,” hebegé a szerencsétlen.

„Lehetetlen, kérjen bármi mást, csak ezt ne, tán őrizetbe vehetem pénzét, ékszereit, mig visszakerül.”

„Hát van remény, hogy visszajövök? Nem élethossziglan vagyok száműzve?”

„Dehogy ia! Csak három évre, s ez az idő hamar lejár.”

„Három évre!” nyögte a szerencsétlen színész, „három évig Szibériában!”

Ujabb őrizet szakította félbe panas-

XXXXXXXXXXXX Telefon szám 15. XXXXXXXXXXXXXXX

gyakorlati uton lehet tanítani. Mert tisztelget a történelemnek, nyelv- tanak s egyéb tudományoknak, — de mi közük az iparosok kézi ügyességéhez? Azt értjük, hogy az iparosnak számolni kell tudnia, azt is, hogy iparának fejlődéstör- ténétét ismerni, kereskedelmi leve- let helyesen írni sohasem árt ne- ki, s általában értelmiségének fej- lesztése üdvös eredményeket pro- dukál, ám ezek miatt a gyakorla- ti ügyesség elsajátítását elhanya- golni, a legvégzetesebb hiba, mely keményen megboszulja magát.

A kereskedelmi miniszter te- hát az iparosok elméleti oktatását — igen helyesen — szűkebb kör- re szabja és a gyakorlati kikép- zés fokozására törekszik, a mikor a most kezdődő tanévvel elrendel- te, hogy az ipari szakiskolák al- sőbb osztályaiban az elméleti tan- tárgyakat megszorítsák, az utolsó évfolyam pedig kizárólag a mű- helyi munkaoktatásra fordítassék, az elméleti oktatás teljes mellőzé- sével. A rajzoktatás is csak a szűk- séges műhelyi rajzok elkészítésé- re szorítkozik, a mi nélkülönhe- tetlen kiegészítője a műhelyi mun- kának. A műhelyi oktatást az in- tététek kizárólag saját, jól felsze- relt műhelyeikben nyújtják, mi végből a kellő munkaoktatók, mű- vezetők és előmunkások is rendel- kezésre állanak. A tanulók a mű- helyekben szigorú gyári munka- rend szerint dolgoznak, úgy hogy az iskolák a tanulókat közvetlenül átvezetik az életbe.

A legközelebbi iparosnemze- dék tehát hivatásának magaslatán fog állani és iparunknak megfogja adni azt a lendületet, melyet ha- zánk boldogulhatása érdekében oly epedve várunk.

kodását. Bekötött szemmel vitték tovább. Végre ismét megájtak — ugyanazok a formalitások: rossz gunyhó, silány étel, a környezetet komor és hallgatag.

Igy megy az szakadatlanul három éjjel, három nap. Azután hirtelen megáll a kocsi. Kiemelik az alélt, félig holt szí- nészt s leültek egy padra. Szeméről ezut- tal nem veszik le a hehőt. Közéleben lépteket hall, suttognak és — iszonyatos, — fegyvereket töltenek. A komikusról le- veszik kabátját, kezét összekötözik:

„Czélózz — tűz!”

A fegyverek elsülnek és Fragére jaj- szó nélkül elterül a földön. Az ijedség megfosztotta öntudatától. Felemelik és egy székre ültetik, kezét feloldozzák. A ken- dő lehull szeméről — s Fragére ugyanab- ban a tereben ül, ugyanazon asztal mel- lett, sőt ugyanazon a helyen is, melyről elsiklott végzetes élce, s körülötte ugyan- azok a a vendégek, élőkön a ezárral.

Hangos kacajjal üdvözlik. Fragére ismét elájul. Soká nem tudta kiheverni halálos félelmét.

Egy héttel később a czár és a komi- kus ismét egymás mellett ültek a jól teri- tett asztal előtt, amikor közelében készü- lödött az a katasztrófa, mely I. Pál czár életének gyors és erőszakos végét vetett.

Fragére sietve elhagyta Oroszországot és csak akkor érezte magát biztonságban, a mikor átlépett a határon,

Szeged vármegye és Ócsanádmege.

Amikor Szeged megyei székhelyért küzd és Torontál felső részének a kikindai és törökkanizsai járásoknak idekapcsolását ki- vánja, most Ócsanádmege visszaállításá- ra érdekében Makón széleskörű mozgalom indult meg. A legközelebbi városi képv- selőtestületi közgyűlés tárgyalni fogja az erre vonatkozó indítványt amely követke- zőleg szól:

„Mondja ki Makó város közgyűlése, hogy Torontál vármegye nagyszentmiklósi járásának Csanád vármegyéhez leendő visz- szacsatolása végett a maga hatáskörében mozgalmat indít; hogy ezen mozgalomhoz való csatlakozásra Csanád vármegye kö- zönségét is fölkéri; hogy Justh Gyula, Nagy Sándor dr. és Babó Lajos ország- gyűlési képviselőket, Kristóffy József szath- mári főispánt, valamint a megyebeli To- rontálvármegyével szomszédos községeket megkeresi, hogy Makó városának a Csa- nád vármegyével közösen indítandó moz- galom támogatására legyenek; hogy To- rontál vármegye nagyszentmiklósi járásá- nak Csanád vármegyéhez leendő leendő visszacsatolása érdekében úgy a kormány- hoz, mint az országgyűléshez fölir; hogy ezen fölirat megszerkesztésére a polgár- mester elnökelete alatt egy öttagu bizottsá- got küld ki.”

Fellendülés.

Bármily különösnek tűnjék is fel, pénzügyi és kereskedelmi, de nagyipari körökben is bizonyos fellendülés észlel- hető az ősz beálltával. Különösnek tű- nik fel az első pillanatban, ha elgondol- juk, hogy a termés nem volt jó, az élelmi szerek rettenetesen megdrágultak, s a politikai s pénzügyi köröket egy borzalmasan véres nagy háboru esemé- nyei tartják izgalomban. Mégis konsta- tálnunk kell a fellendülést. A munkás, a tavalyihoz képest aránylag jobb bért kap a munkájáért, az építkezési kedv legkivált a fővárosban, de azért a vi- déken is újra fellendült, a gyárak üze- me erőteljesebb mint tavaly volt, az adók kielégítően folynak be s a tavasz- szal megkezdődő közmunkák mintegy betetőzni fogják a gazdasági helyzet ja- vulását. Pénzbőség is van, a bankok bizalma megszilárdult és szívesen nyujt- ja a pénzeket a legkülömbözőbb vállal- kozásokra. Persze vannak sötét árnyai is ennek a világosságnak. Azokon a vi- dékeken, ahol a javatermés rosszul ütött be, bizony az éhínség réme ki- sért télvíz idejére és nagyarányu segí- tési akcióra van szükség. Mégis elszí- getelve állanak ezek a vidékek s nin- csenek hatással az általános gazdasági életre.

Ha azonban közelebbről nézzük ennek az éppenséggel nem várt jelenségnek okait, tapasztalni fogjuk, hogy azok ép- penséggel nem csodások és érthetetlen- nek. Egyik fundamentálisok a szinte ter- mézetellenesen magas buzaár. E pil- lanatban a budapesti tőzsdén huszonkét koronájával veszik a huza métermázsá- ját s a kereskedők a vidéken boldogok, ha 20—21 koronás buzához juthatnak. Az árak tehát a tavalyihoz képest negy- ven százalékkal emelkedtek, ellenben a buzatermés átlag alig huszonöt százalé- kal emelkedtek, ellenben a buzatermés átlag alig huszonöt százalékkal volt ki- sebb, mint az elmúlt esztendőben. Igaz, hogy árpánk jóval kedvezőlenebb ter- mést adott mint a buza, de a véletlen szerencse, hogy az idén sok tizezer hold- dal kevesebb szántóföld — terület lett

árpával bevetve mint tavaly, ami egyéb- ként a külföldi árba növekvő konkuren- cziájának is betudható. A takarmány ki- vitel eltöltése kedvezőbbé tette a helyze- tet, a mely a takarmány — szükség miatt fenyegetőnek látszott. A bortermés, amely a szőlőknek országsszerte fogana- tosított rekonstrukciója folytán ismét hathatós mezőgazdasági tényezővé lett, kitünőnek ígérkezik, legtöbb helyütt jó szürettel dicsekednek a gazdák. A bor- ára az olasz bornak remélhető kizárása folytán emelkedőben van s emellett óri- ási az exportunk Ausztriába és Német- országba szőlőben. A beruházási köl- csönben szereplő építkezések esedékes részét most kezdték meg és sok ezer munkás talál itt jó keresetet. Orosz- szág kereskedelmét, iparát, mezőgazda- ságát szinte megbénította a szerencsét- len háboru s az idén nem veszik ki a magug részét a népek gazdasági ver- senyében, ami első sorban a vele szom- szédos Ausztria-Magyarországra nézve kedvező. Mindezek a nagyobb okok számtalan kisebb okkal együttesen köz- rejátszanak a fellendülésben.

Örvendezve konstatáljuk ezt e tényt s azon reményünknek adunk kife- jezést, hogy ez a fellendülés tartós lesz, annál is inkább, mert semmiféle jelen- ségről nem tudunk, mely a helyzetet kedvezőtlenül befolyásolhatná. Ennek tudatában most már kiki arra töreked- jék a maga hatáskörében, hogy a ki- nálkozó előnyöket tőle telhetőleg kiak- názza.

Érdekes nagyon ez a fordulat, ha tekintetbe vesszük, hogy az aratás kez- dete idején milyen pesszimisztikusan fogták fel minden körben a helyzetet s ime az események örvendetesen ráczá- foltak a szomorú jóslatásokra. Nagyon kevés példa van a népek gazdasági éle- tében az ilyen örvendetes fordulatokra, ritka, nagy és páratlan eseményeknek kell történiök, hogy ilyenek bekövetkez- zenek.

Ismételjük, mindezek dacára az ország egyes vidékein nagyon szomorú a helyzet, s az éhtifusz réme fenyeget. Megfelelő segítség itt csak úgy eszkö- zölhető, ha a nyomoruságba került föld népét keresethez juttatjuk. S ez manap- ság nem is olyan nehéz. Ha intéző kö- reink egy kis fáradságot vesznek ma- guknak, sikerrel megoldhatják ezt a sür- gős kérdést.

HIREK.

— **Tanügyi kinevezések.** A vallás- és közoktatási miniszter Büchler Hugó okl. elemi-, felső nép és polgári iskolákra képesített tanítót, a nagybecskerei áll. el. iskolához rendes tanítót, Kiss Margit okl. tanítónőt a szőregi áll. el. iskolához ren- des tanítónőt, Gál Irma okl. tanítónőt a lázárközi el. iskolához rendes tanítónővé kinevezte, Lukasevics Ella lázárközi tanítónőt pedig Felső-Vissóra áthelyezte.

— **Halálozás,** özv. Gartlgruber Mihály né szül. Zach Augustus hoszas súlyos be- tegség utág 76 éves korában Nagyikindán meghalt. Az elhunyt öreg asszonyt ki- terjedt rokonság gyászolja. Temetése va- sárnap délután lesz.

— **Árpádkori sir-lelet megyénkben.** Kis- zomborban ásás közben régi sírokra buk- kantak, amelyekből tüzetesebb vizsgálat után kiderült, hogy az Árpád-házi kirá- lyok idejéből valók. Török Aurél egyetemi

tanár, az antropológiai intézet igazgatója Kiszomborba utazott, hogy az ásatásokat tovább vezesse. Innen Magyar pusztára megy, ahol az Árpádok idejében fennállott ittebe apátság romjai alatt fog kutatásokat végezni. Az Árpád-ház több sarjadéka van itt eltemetve s Török Aurél ezeknek sírjait fogja föl kutatni. Nem lehetetlen, hogy a kikindai határban levő „olus” ra is ellátogat. Olus (hollós) a hagyományok szerint Mátyás király vadászlakja volt.

— **A korcsmák és a vasárnapi munkaszünet.** Több vármegyei törvényhatóság felírt a kormányhoz és a képviselőházhoz, hogy vasár- és ünnepnapokon az italmérsi üzletek zárva tartassanak. A belügyminiszter e feliratokra hivatkozással most körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat, hogy az összes italmérsi üzleteknek vasár- és ünnepnapokon való köteles zárvatartását elrendelőnek nem tartja, mert a munkaszüneti egyedül csak a vasár és ünnepnapokat fordíthatja pihenésre és szórakozásra s így az italmérsi üzleteknek éppen az étkezés ideje alatt való zárva tartása magával a fogyasztó közönség érdekeivel sem lenne összeegyeztethető. Fel hívja a miniszter azonban a törvényhatóságokat, hogy szigorúan ügyeljenek arra, miszerint isteni tiszteletek és körmenetek alkalmával a templomok közelében, illetve a körmenetek elvonulása helyén levő korcsmák és pálinkamérések az isteni tiszteletek és körmenetek alatt zárva tartassanak.

— **5665.** A zsidó új év péntek este köszöntött be s vele együtt kezdetüket vették az ünnepek is. A zsidó naptár számítás szerint ez már az 5665-ik év.

— **Boszúból leütötte.** Egresen történt f. hó 3-án délelőtt, mikor Zsurkán Miklós a község házából kijövet a szomszédos utcába fordult, hogy leütötték úgy, hogy félholtan maradt a helyen. — **Jonasz** u Konstantin ütötte le Zsurkánt és pedig azért, mert tavaly ott szolgált Zsurkánál, mialatt megdöglött egy birka, melynek árért beperelte. A cine mintye csak nem pusztul ki a olahságból. Egy birkáért képes emberéletet áldozni.

— **Lopás.** Szőregh-en f. hó 3-án Faragó Erzsébet leányzó bement Bogdanov Illés házába és onnan ellopott 120 koronát. — A leányira az ányította a lopás gyanúját, hogy feltűnően szépen kezdett ruházkodni. A csendőrség kutatott a dolog után s Faragó Erzsébetnél házkutatást tartott, a hol a lopott pénzből még 61 Koronát talált a többin szoknyát és egy egyéb apróságot vett. A feljelentés megtétele ellen, a talált 61 koronát pedig elkobozták a csendőrök és az illetékes hatóságnak beszoigáltatták.

— **Koszorú megváltás.** Draxler Lipót abból az alkalomból, hogy Gartlgruber Augustia úrnő elhalt, koszorúmegváltás czimén a Humanitás nőegyletnek 20 koronát adományozott.

— **Lelöttek a betörők.** Nagy-Tószegről jelentik lapunknak, hogy f. hó 8-án éjjel Jankó Péter odaváló paraszt gazda portáján betörők jártak. Jankó a zajra figyelmessé lett és vasvillára kapva üldözöbe vette a menekülő betörőket. A fegyveres betörők azonban rálöttek s kilenc lövés közül három életveszélyesen találta a fiatal gazdát. A betörők Nagykomlós felé menekültek el, valószínűleg komlói oláhok voltak. Jankónak, az orvosi véleményeszerint, életben maradásához nincs remény, mert egy lövés a tüdejét járta át.

— **Keresztény gözmalom.** Az itteni szerb német és magyar paraszt gazdák, iparosok között mozgalom létesítése iránt. A gözmalomnak, részvényesei csak is keresztények lehetnek, még ujhitű sem lehet részvényese. A gözmalom a vásár utca sarkán a Telecsy (Kiszlinger) féle telken levő kis gözmalom helyén tervezik.

— **A zental csata évfordulója.** A török uralomnak véget vető s Magyarországot felszabadító zental csatának szeptember 11-én lesz 207-ik évfordulója. Ezt a történelmi évfordulós napot Zenta város polgár-

sága 1816. óta hagyományos fényvel szokta a csata színhelyén megünnepelni. Az idén is megünnepelik a zentali ezt a történelmi évfordulót, mégpedig mint értesülünk, fényes ünnepek keretében.

— **Csalás egy milliomos nevében.** Veszedelemes csalót leplezett le a minap a moholi rendőrség. Moholra érkezett egy idegen, aki Dungserszky Gyókö szent-tamási nagybirtokos megbízottjának adván ki magát, gabonakereskedéshez irodát akart nyitni Moholon. E célból a Fő utcán egy bolt helyiséget irodának, két nagy helyiséget pedig magtárnak kibérelt. A gabonáért buzáért métermázsánkiut huszonkét koronát, kukoricáért husz koronát ígért, de azt mondta, hogyha a többi gabonakereskedő is annyit adna, ő mindig negyven fillérrel többet ad. A gazdák e fényes áraknak nagyon megörültek és már hozzá is fogtak volna a szállításhoz, ha a rendőrség ügyes eljárásával le nem leplezi Dungserszky állítólagos megbízottját. A csaló kocsi bérelt s Szent Tamásra küldte egy levéllel. A levélboríték címzésére Karakás Gábor rendőrvetést kérte föl azt mondván, hogy nem tud jól magyarul írni. Karakás meg is cimezte a borítékot. A szélhámos még azt is mondta, hogy este két uszályhajó érkezik Petrovoszellőrről és a megvett gabonát oda kell rakni. Karakás rendőrvetést elött gyanusnak tünt fel az, hogy a gabonakereskedő nem tud rendesen magyarul írni és a levélborítékot vele cimezteti, rögtön a kocsis után küldött, elhozatta a levelet és titokban felbontotta. A borítékban egy iv papiroson hegyesen és görbén végződő vonalakból álló ismeretlen írás (állítólag tolvaj-írás) volt. A rendőrvetést letartóztatta az állítólagos gabonakereskedőt és kivallatta. Kiderült, hogy egy csalóbandának a tagja, Margov Jovának hívják, szanádi születésű, harmincöt éves, parádés kocsis és lopásért már többször megbüntették.

— **Byclli tolvaj.** Szremác Fedor lakásából pénteken éjjel ellopták a biciklit. Valami Fischer János büntetett előéletű szabósegéd behatolt a házba és elemelte. A rendőrség a káros feljelentésére nyomban megejtette a nyomozást és rövid egy óra lefolyása alatt megkerítette a tolvajt a kerékpárral együtt.

— **Kikindai szőlő a külföldön.** Ez előtt nyolc évvel (1897) létesítette dr. Bogdán Zsvikó polgármester a városi szőlő telepet. Valami ötvenhat hold területet ültetett be a elterülő homok földből az ország minden részéből összeszedett nemes fajú vesszőkkel. A telepítést kezdetben, különösen a szerbek akik nem rajonganak a szőlő mivélés iránt, közömbösen vették, hogy azonban menyirő bevált a polgármester az első gazdasági akciója, csakhamar meggyőződünk róla mindanyian. Három évvel már gazdag szüretet aratott a városi szőlő telep. A vendéglősök, korcsmárosok versenyeztek a városi szőlő borai után, Tavaly a kikindai városi csemege szőlő már a külföldön is piacot csinált magának. Az idén Beyer Pál a drezdai (Szászország) Centralmarkhalle főbörlege kereste fel a városunkat, aki eddig szőlő, gyümölcs készletét a kecskeméti állami Miklós telepről szerezte be és a városi szőlő telepről hat vagon csemege szőlőt szállított el Drezdába. Mint Beyer maga elbeszélte, a kikindai szőlő a drezdai vásár csarnokban feltűnést keltett szépségével. Édességre meg a török és olasz szőlőkkel vetekedik. Különben, hogy a kikindai szőlő külföldön ismeretes lett, első sorban Hilger Péter helybeli gyümölcs kereskedőnknek köszönheti, mert ő látogatott el vele először a külföldi, különösen a berlini és drezdai piacokra.

— **Tűz.** Pénteken óriási tűz volt Kraszin Jesta II. negyedbeli gazdánál. Az udvaron felhalmozott 1500 korona értékű takarmány meggyuladt és elégett.

— **Ki volt az utolsó?** A városi nagy vendéglő étkezőjében a kir. törvényszék fiatalágának e kedves bohém tanyáján aminap vig társaság verődött össze. A poharazás, a muzsika a kora hajnali órákig

tartott, a mikor a cimborák el végre a hazamenésre szánták el magukat. A társaság közt volt egy házasság is, a kit fiatal felesége otthon a következő szavakkal fogadott:

— Tudtam, hogy maga lesz az utolsó!
— Dehogy édes, — szabadkozott, a jó kedvű férj, a Stampfl még ott hagyta.

— **A kereskedelmi tanoncziskolában az 1904-1905-ik tanévre szóló beiratásokat** e hó 12-én 13-án mindig d. u. 5 órakor tartják meg a r. k. iskolaépületben. Beirattási díj 4 Kor. 30 fill. A tanítás szept. 20-án veszi kezdetét.

Tanügy.

Magyar tanító tálmányának sikere. Gábel Gyula fővárosi tanító, aki szünidejét Marienbadban töltötte, Edward angol király hadségédjének: Sir Clark tábornoknak előterjesztette írva olvasási módszerét, a melyet Pittreich közös hadügyminiszter a hadsereg analphabétáinál is alkalmazta. Clark tábornok annyira érdekesnek találta ezt a fontos találmányt, hogy az ott tartózkodó Sir Plunouett bécsi angol nagykövetet figyelmeztette, hogy erre az angol hadügyi vezetőség figyelmét felhívja. Az általános érdeklődés és nevezett főrangúak kívánságára Gábel múlt hó 31-én a „Cur-saa” nagyobbik termében a Marienbadi polgármester, Dr. Vadler elnökle mellett az ottani szegény iskolásgyermekek javára módszeréről előadást tartott.

Erre az alkalomra az ottani iskola igazgatója 15 olyan apró gyermeke hívott meg, a kik egyetlen egy betűt sem ismertek. Az előadásban Hieronymi kereskedelemügyi miniszter és Visontay Somaj is megjelentek. Az előadás roppant érdekesítő volt. A picziny gyermekek egy csomó betűt egy pár perc alatt megtanultak. Hieronymi miniszter az előadás után Gábelnek legnagyobb csodálkozását és elismerését fejezte ki.

Az előadásban több külföldi paedagogus is jelen volt, a kik ezt a magyar találmányt „bóditó reform”-nak mondták és ezt otthon iskolájukban meghonosították.

Szünidei utazásában Gábel Münchenben, Prágában, Brünben és Egerben is bemutatta módszerét, a hol mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták.

Közönség köréből*)

Köszönet nyilvánítás.

Mindazok, kik Ferencz fiám elhunytá alkalmából részvétüket nyilvánították és a temetésen való részvétellel fajtalmunkat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezúton halás köszönetünket.

Nagykikinda 1904 szeptember hó 10-én.

Fekete Márton.

*) Ebben a rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Szerkesztői üzenet.

Közép Bácskának. A cserepéldányt megindítottuk nyomban, hiszük, hogy megis érkezett. Arra való tekintettel, hogy sok kellemes emlék fűz ottani sok jó barátomhoz és hogy az ottani viszonyok érdekelnek, remélem a csereviszony állandó lesz. — Ennek reményében üdvözlét és collegiás tisztelet.

A. M-nek. Hogy a közügyekkel járó törődés és az azokkal való őnzetlen foglalkozás sok kellemetlenkedéssel jár, az bizonyos, de azzal ne törődjék az, ki a közügy szolgálatába szegődik tisztán a közügyért. A nemes és őnzetlen eljárás jutalma előbb utóbb bekövetkezik az emberek, a társadalom becsülésének képében. A viszonyok bizony olyanok, de hát nem is lehetnek mások, mikor a közügy körül buzgólkodók táborának legnagyobb részét számtalan magán érdek fűzi össze. Ezek azután első sorban saját érdekeikért szállanak sikra s ha az őnzettségért folytatott küzdelem némileg a közérdekével azonos, akkor természetesen a közérdek ügye alatt küzdenek, de sohasem tévesztve szem elől azt, hogy saját privát céljaikat érik el első sorban. Őnzés és anyagiasság világnkban ezen ne csodálkozzék, hanem miután, úgy állása, mint független vagyoni hely-

zete olyan, hogy a megszólás nélkül a közjóért minden kor a legsikeresebben működhetik, hát ragadja meg az alkalmat a most következő tisztújításkor. A közgyűlési terem, a testületek termeiben bő alkalom nyílik arra, hogy más, jobb felfogás hassa át társadalmunkat, amiből azután köz hasznára való törekvés nyilatkozik meg.

Menetrend.

Nkikindáról (Temesvárra) ind. von. ideje:

6³² (reggel) személy vonat

12⁴⁷ (délután) gyors "

3⁵⁷ (") személy "

6⁵⁹ (este) gyors "

7⁴⁰ (este) személy "

3⁴⁵ (éjjel) személy "

Nkikindára (Temesvár felől) érkezési idő

6³¹ (reggel) személy vonat

8⁵⁴ (reggel) gyors "

5⁵⁶ (délután) személy "

10⁵⁶ (délélőtti) személy " (követlen v. Bázisról)

2⁴⁷ (délután) gyors "

11¹⁶ (éjjel) személy "

Nkikindáról (Szegedre induló vonat)

6³⁴ (reggel) személy vonat

8⁵⁷ (reggel) gyors "

11⁰⁶ (délélőtti) személy "

3⁰³ (délután) gyors "

5⁰⁹ (délután) személy "

11²⁸ (éjjel) személy "

Nkikindára (Szegedről) érk. a vonat

6³² (reggel) személy vonat

12⁴³ (délután) gyors "

3⁵⁷ (délután) személy "

6⁵⁷ (délután) személy "

7¹⁸ (este) személy "

3³⁵ (éjjel) személy "

Nkikindára (N.-Beeskerekéről illetve Szőreghre felől Karlován át) érk. a vonat

6³⁴ (reggel) személy vonat

8⁴¹ (reggel) " " (közv. v. Beeskerekéről)

1⁴⁹ (délután) " "

10³¹ (éjjel) vegyes "

Nkikindáról (N.-Beeskerekre illetve Karlován át Szőreghre indul a vonat

(3⁵⁰ éjjel) vegyes vonat

11⁵⁸ (délben) személy " (N.-Beeskerek felé nincs csatlakozás)

1⁵⁵ (délután) " " (Szőregh felé nincs csatlakozás)

7¹⁵ (este) " " (Közvetlen vonat Beeskerekre)

Felölteszerkesztő és laptulajdonos
KEMÉNY JÁNOS.

Kiadói-Nyomda, Nkikindán. Telefon. sz. 15.

Hirdetések.

**BRÁZAY FÉLE
SÓSBORSZESZ**

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!

Előkészítők

az ovónó Képző II. II-ik osztály összes tantárgyaira — a hegedű tanítását is bele értve — négy polgárit végzett leányokat. Vidékiek nálam teljes elátást is kaphatnak esetleg hozzám bejárhatnak 2 — 3 szor hetenkint.

Ajánlatok „Siker” Nagykikinda posterestante.

249, 255 szám 1904 végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a nagykikindai kir. törvényszek 1904 évi 7864 és 7538 számú végzése következtében dr. Ruzsity György ügyvéd által képviselt A szb-kereszturi takarékpénztár javára Márkov Milos és társa ellen 360 kor 375 k. s jár. erejéig 1904 évi jullius hó 28-an, foganatositott kielégetési végrehajtás útján le foglalt és 800 kor. fill. re becsült következő ingóságok, u. m.: 3 drb ló, 1 kocsi, sorvetőgép, gazdasági fel-

szelvények és buza nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tkanizsai kir. járás-bíróság 1904 évi V 321/2 és 332/2 számú végzése folytán 360 kor. 375 k. tőkekövetelés, ennek 1904. évi június hó 15 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 173 kor. 27 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Szőreghen végrehajtást szenvedők hozánál leendő eszközlésére 1904 évi szeptember hó 22 ik napjának délellőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzése' hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108. § ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsánron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégetési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt T.-Kánizsán 1904 évi szeptember hó 6 napján.

Karátsonyi
kir. bir. végrehajtó.

Alapítatott 1832-ben.

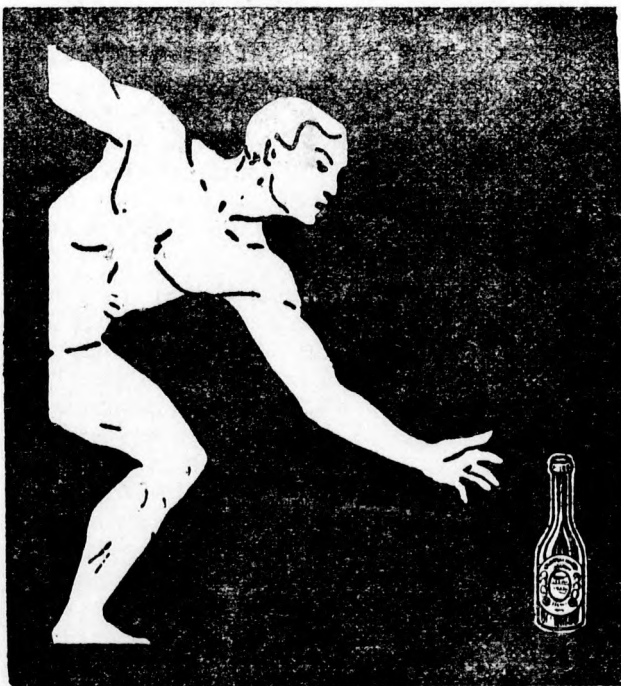
Cs. és kir. udvari szállító

Mindenütt kapható

FERNOLENDT

Fénymáz, a világ legjobb fénymáza és Cremje világos czipőkhöz a legszebb fényt adják a czipőnek és tartóssá teszik a bőrt. Sárga vagy barna bőrből készült foltos, használt czipők a „Lyosin” remekfénymáz használata következtében uj színüket visszanyerik. Gyári raktár: Budapest V. Lipót-körút 24. Mosáshoz csakis Brunenszappant használjon.

BRÁZAY-féle Sósorszesz

A BRÁZAY-féle sósorszeszszel való borogatásnak nagyon egyszerű a módja. Belemártunk a sósorszeszbe egy darabka vásznat s ezt oda teszszük vagy oda kötjük az illető testrésze.

☞ Telefon szám 68. ☜

Fischer Lipót és Ede özég Czimünk-re kérünk figyelni! Nagy raktár' angol s honiszövetekben, dusan felszerelt férfi- fiu és gyermek ruhák- raktára. Női és Katonai szabók.

Nagykikinda városi bérház.